№ 76 Ausgabe A.

HOMAN

Bielaruskaja Wilenskaja czasopiś
wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—4 m. 80 fen., na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Cena Abwiestak·
na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 76 (168) Hod II. Wilnia. 21 wieraśnia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Pad Dźwinskam— żywy ahoń.

20 wieraśnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flancryi—wostraja artyleryjskaja bitwa miž lesam Hutholct i Lis. Paśla mahutnaho ahnia artyleryi na ranicy uznialisia na šyrokim fronci silnyje anhlickije šturmy.

Front niamieckaho Naślednika: Pad Werdenam ŭčora ranicaj i ŭ wiečary worahi atakawali wiaršynu 344, na uschodzi ad Samońje, ale biez nijakaj udačy.

Zbity 20 warożych samalotaŭ.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Pad Dźwinskam, na Stochodzi, kala Brodaŭ i Tarnopola ažywiłasia čynnaść artyleryi.

Front erc-hercoga Jozefa: Kala Arbora, ŭ Bukawinie, rasiejcy pajšli u ataku, ale byli adbity ahniom našaj artyleryi.

LONDON. «Daily Mail» danosić z Pieciarburha:

Rasiejskaja dyrektoryja prystała na žadańnie rady rab. i sołd., kab byli skasowany ŭsie tajnyje umowy i kab byŭ zroblen demokratyčny mir.

ŠTOKHOLM.. «Russk. Wola» danosić, što ŭ načy na 19 wieraśnia s pawietra byli skinuty bomby na Pieciarburh. Jany upali na Suworaŭskim praspekci, dzie zabito mnoha ludziej. Hetak sama skinuty s pawietra proklamacii s pryzywam spakojna ždać poŭnaj pabiedy Korniłowa.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Minister zahraničnych spraŭ, Tereščenko, naznačen za wice-maršałka rady ministroŭ.

Tymčasowy ŭrad zhodziŭsia na adstaŭku ministra ŭnutrenych spraŭ, Awksientjewa, i ministra pracy Skobielewa.

PIECIARBURH. W. Kn. Michaiła Aleksandrowiča areštawali ŭ Gatčynie pa zahadu rady rab. i sałd. W. Kniaź puasiŭ, kab jamu pazwolili wyjechać lačycca za hranicu, bo ŭ jaho ad apošnich prypadkoŭ chworyje nerwy.

PARYŽ. «Petit Parisien» danosić:
Rasiejski respublikanski ŭrad pastanawiŭ zwolnić cara i carycu ad kary. Im budzie wierniena swaboda ŭraz-že jak tolki ustanoŭčy sejm zaćwierdzić nowuju formu upraleńnia i ŭsie dzieržawy pryznajuć hetu formu.

HAAGA. Kierenskij učyniŭ smotr bałtyckaho fłota. Spadziajucca, što heta sulić nastupleńnie bałtyckaho fłotu, kab udzieržać u rukach rasiejcoŭ panawańnie nad Ryžskaj zatokaj.

LUGANO. Dajšoŭšyje siudy italjanskije hazety pakazwajuć, što ŭnutrenaje pałažeńnie ŭ staranie — wielmi napruženo; z ich widać surjoznyje kroki ŭłaściej suproć socyalistoŭ i ich čynnych wystupleńnioŭ proci wajny.

PARYŽ. Z Rymu danosiać:
Zdareńnia ŭ Wierchniaj Italii prymusili Italjanskaho karala pajechać u Rym, dzie pad jaho maršałkoŭstwam adbyłasia narada ministroŭ.
Ruch čyhunkaj z Ryma ŭ Wierchniuju Italiju spynien.

HAAGA. Pretenzii na anhlickaho uradu asob, katoryje paciarpieli ad niamieckich nalotaŭ da Anhliju, dajšli 800 mijonaŭ marak.

PARYŽ. (Hawas). Pałata deputatoŭ wyskazała swajo dawierje nowamu ministerstwu 378 hałami proci 1.

„Ab biełarusach".

Pad hetkim zahałoŭkam prafesar uniwersytetu u Grejšwaldzie, Kuršmann, na pieršym zimowym zasiedańni tawarystwa narodaznaŭstwa u Drezdenie pračytaŭ referat ab swaich doślebach ab našaj ziamli i našym narodzi za hod bytnaści na ŭschodnim teatry. Miž inšym, jon skazaŭ:

«Nam, niemcam, šaścimiljonny (?! Red. „Homana") biełaruski narod, prażywajučyj tolki ŭ niekolkich hadzinach padarožy ad našaj uschodniaj hranicy, praz ziemli katoraho prachodzić blizka trecina našaho uschodniaho frontu ad Dźwinska da Prypiaci, ŭ wioskach katoraho niamieckije sałdaty žywuć užo dwa hady,—narod hety byŭ nam ješče mienš znajomy, čym mnohije narody centralnaj afryki i akianskich astrawoŭ. Biełarusy miž sławianami naležać da hrupy ruskich narodaŭ. U histaryčnym i kulturnym adnošeńni jany bližej da litwinoŭ, u skład hasudarstwa katorych jany ŭchadzili ad XIII da XVIII stalećcia. Pad niščučym jaho nacyonalnaść naciskam polskich panoŭ i polskaho duchawienstwa narod hety da našych dzion astawaŭsia ŭ sonnym stanie, i tolki ŭ najnawiejšym časi wyjaŭlajucca znaki nacyonalnaho prabudžeńnia. Ale jak raz hetkaje staroje i čystaje kulturnaje žyćcio ich prydaje doślebam ab biełaruskim narodzi ich wahu: z zadziŭleńniem pryhledajecca tut niemiec da warunkoŭ sielskaho žyćcia ŭ čužym narodzi, napaminajučych takijež warunki žyćcia ŭ Niamieččynie ad siarednich wiakoŭ da XVIII stalećcia. I ŭ hetych wioskach žywie zdolny i rupny naród... Ale, choć i mnoha staraświeččyny možna ŭbačyć ŭ biełaruskich wioskach, nowyje časy wystaŭlajuć i tut swaje wymohi, unosiać šmat dobrych nawin, dy ješče bolš niščać starynu... Chto choče paznajomicca z narodnym štukarstwam biełarusoŭ, nichaj paśpiešaje...»

Praf. Kuršmann dapoŭniŭ swoj referat čyślenymi tumannymi abrazami.

Z-za kordonu.

«Рідне Слово» padaje hetkuju, nažal, spoznienuju wiestku:

«Zjezd delehatoŭ biełaruskich hramadzkich orhanizacij i partyj u Minsku pastanawiŭ orhanizawać Centralnuju Radu deputatoŭ biełaruskich orhanizacij, sazwać pieršuju sesiju 5 žniŭnia i zajawić swoj pratest proci adkazu polskaj Dzieržaŭnaj Rady na adozwu da palakoŭ rasiejskaho Tymčasowaho Uradu».

Jak wiadoma, u spamianutym adkazie polskaja Dzieržaŭnaja Rada zajawiła, što jana nie zdawoliwajecca etnohrafična-polskimi ziemlami i choče dałučyć da Polščy także naš kraj. I choć wiestka ukrainskaj hazety — spoźniena, jana jasna pokazwaje jednaść palityčnych pahladoŭ biełaruskaho hramadzianstwa z abodwych bakoŭ frontu.

U Wilni i wakolicach.

—§—

× **Dwochletni jubilej.** 18 wieraśnia minuli dwa hady, ja Wilnia zaniata niemcami.

× **Achwiara.** Na ruki maršałka Biełaruskaho kamitetu pastupili hetkije achwiary na Kmitet:

ad p. D. S-o — 30 m.
ad p. Z-e — 20 m.
razam — 50 m.

Kamitet wyskazywaje za ich ščyruju padziaku.

× **Karespandencii dla „Homana" pa Biełarusku.** Uzie karespandencii dla «Homana» treba pasyłać cieraz niamieckuju wajennuju počtu hetak:

Presse-Stelle Ob Ost IV
für Zeitung „Homan"
Wilna.

Hetak adresujučy, samyje karespandencii i literaturnyje twory možna pisać pa biełarusku.

× **Papraŭka trotuaroŭ.** Palicija zahadała haspadrom damoŭ i upraŭlajučym u najbliżejšym časi papraŭlać trotuary.

× **Łoŭla uhroŭ.** Ciapier uhry pačynajuć swaju wandoŭku ŭ waziorach i rekach. Heta — najlepšy čas ławić ich.

× **Padkinutaje dzicia.** 7 wieraśnia, a 10 hadz. wiečara, u adchożym miejscy pry Żydoŭskaj wul. 10 znajšli 10-tydniowuju dziaŭčynku. Ab matcy ničoha niewiadoma.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
16—17	+ 18°	+ 9,°
17—18	+ 16,0	+ 9,°
18—19	+ 17°	+ 12,°

Ž USIAHO KRAJU.

«Budučyna Litwy».

Oficyalnaja hazeta Militar Verwaltung Litauen «Wilnaer Ztg.», pad zahałoŭkam «Budučyna Litwy» piše:

«Člen Rejchstagu, Ercberger, skazaŭ nidaŭna u swajej pramowi, što Litwa budzie niezaležnym karaleŭstwam. Niamieckije hazety ŭsich kirunkoŭ toj-že čas zajawili, što niamiecki urad zusim nie maje takoha prajektu, a heta tolki dumka prywatnaj asoby, Ercbergera, katory haworyć nawat nie ad imi swajej partyi, nie kažučy ŭžo ab Reichstagu. Swajej zajawaj Ercberger, naahuł, pakazaŭ, što jon susim nie znaje pałažeńnia na Uschodzi, bo hetkaja niezaležnaja Litoŭskaja dzieržawa ŭžo praz swajo geograficznaje pałažeńnie, **nie abapioršysia krepka na Niamieččynu**, stałasia by zabaŭkaj Rasiei, Polščy i Niamieččyny».

Pamač z Ameryki.

Amerykanski urad pazwoliŭ pasłać na pomač biednym žydam na uschodnim teatry 395.000 dolaroŭ, ŭ tym liku 150,000 dol. (300.000 rub.) u zaniatyje niemcami ziemli ŭ miežach Ob Ost.

KURKLI. Wiłkomirsk. paw. U starasty Josela Garbera ukrali kania z wozam. Złodziej, jak zdajecca, — 19-hadowy «rabotnik», Jakub Plis, z Wilni, katoraho bačyli jeduču na kani ŭ Dolnaj.

RUDNIKI. Hetymi dniami niamieckije wajennyje uładzili tut wialikaje wajennaje świato.

RYHA. Za načalnika miesta naznačajecca člen lubekskaho senatu, Neŭmann. Hetym naznačeńniem chočuć napomnić, što Ryha — dačka Lubeka.

MITAWA. 10 wieraśnia tut byŭ „dzień kwietki“ ŭ pamiać zaniaćcia Ryhi. Sabrali nadta wialikuju sumu.

TALSEN. Sudy wiarnulisia 50 sielan s siemjami sa Słoka, kudy jany uciakli ŭ letku 1915 hodu ŭ čaśi niamieckaho nastupleńnia.

WINDAWA. Niemcy padnimajuć dwa parachody, zatoplenyje pierad ŭchodam u port rasiejcami pry adstupleńni ich. Naahuł, niemcy blizka zusim adbudawali toje, što zniščyli adychodziačy rasiejcy.

U tutejšym łatyšskim narodnym domie akuratna adbywajucca kancerty wajennaj muzyki. Na ich bywaje mnoha publiki.

MAHILOU. Korniłow i 23 hienerały i aficery areštowany Aleksiejewym i znachodziacca pad areštam u haŭcinicy. Tutejšy harnizon zajawiŭ, što nie prykładaŭ swajej ruki da buntu, i prasiŭ pasłać jaho iznoŭ na front.

MAHILOU. Užo ŭ tuju piatnicu pałažeńnie Korniłowa było bieznadziejnaje. Orša była zaniata uradowym wojskam pad komandaj pałkoŭnika Karotkaho. Miž štabowymi aficerami Korniłowa mnohije nałažyli na siabie ruki.

U swajej adozwe Korniłow ni słowam nie uspominaŭ ab separatnym miry i wyhawarywaŭ Kierenskamu jaho spohad niemcam.

WIESTKI Z RASIEI.

KOPENHAGA. «Rieč» piše, što Kierenskaho wybiaruć za prezydenta Rasiejskaj respubliki.

Pawodłuh „Rusk. Sl.“, wysyłka carskaj siamji adbyłasia tolki na žadańnie Kierenskaho; tym časam nawat bolšewiki hatowy byli zdawolicca wysyłkaj u Anhliju.

CURYCH. S Pieciarburha danosiać, što Kierenskij abjawiŭ respubliku, kab adłažyć na niaznačeny čas wybary ŭ ustanoŭčy sejm. Papraŭdzi, Kierenskij swajej zajawaj učyniŭ hasudarstwieny pierewarot, bo razwiazka pytańnia ab hasudarstwienym ładzie ŭ Rasiei prynaležyć ustanoŭčamu sejmu.

ŠTOKHOLM. Što Kierenskij uslo ješče wahajecca miž buržuazijej i demokracijej, widać z jaho žadańnia baranić Korniłowa i ŭsiu winu uzwiaści na člena Dumy Lwowa. Supracoŭnika Korniłowa, Kaledina, nawat nie areštawali, bo kazaki admowilisia wydać jaho.

KOPENHAGA. Adnosiny miž Kierenskim i sajuźnickimi pasłami ŭ Piecìarburzi — wielmi chałodnyje. Kierenskij zajawiŭ, što jon bolej nia može adkazywać za ich nietykalnaść.

ŠTOKHOLM. «Birž. Wied.» pišuć, što Kierenskij budzie ciapier pastajanna žyć u hłaŭnaj kwatery, kudy ŭ patrebi budzie pryježdžać urad.

PIECIARBURH. «Izwiestija rab. i sałd.» drukujuć hetki spis ministroŭ: Kierenskij — haława ministrerstwa i hłaŭnakamandujučyj, Tereščenko — minister zahraničnych spraŭ i pamočnik Kierenskaho, Kiškin — minister unutrenych dzieł, Kartašew — minister relihij, Biernackij — finansoŭ, Konowałow — tarhoŭli, Małantowič — sudoŭ, Archangielskij — praświety, Liwierowskij — daroh, Prokopowič — strawawańnia, Awksientjew — sielskaj haspadarki, hienerał Wierchowskij — wajenny, admirał Wierdierewskij — marski, Buryškin — hasudarstwieny kantralor, Skobielew — minister pracy, Jefremow — dabračynnaści, Nikitin — počt.

ŠTOKHOLM. Spadziajucca akančacielnaho rospusku IV Dumy, katoruju winawaciać u spohadzie Korniłowu i kontrrewolucyjnych tendencijach. — Chodziać hutarki ab arešci Rodzianki.

ŠTOKHOLM. Rasiejski urad utworyć zamiest dumy radu, złoženuju z rad rabotnikaŭ i sielan. Sazyŭ hetaj rady naznačen na 25 wieraśnia. Na jej budzie 800 deputatoŭ, wyzwanych telehramami.

Pa ŭsiej staranie žywa jdzie padhatoŭka wybaroŭ u ustanoŭčy sejm. Wybarnyje kamisii naładženy ŭžo ŭ 19-ci wybarnych okruhach.

HAAGA. Kierenskij starajecca padtrymliwać dobryje adnosiny z radaj rab. i sałd., katoraja ciapier pajšła ješče bolš nalewa i ŭ katoraj siła bolšewikoŭ ješče bolš uzrasła.

PARYŽ. (Hawas). Tymčasowy ŭrad abjawiŭ u Piecìarburzi i ŭ Maskwie asadnaje pałažeńnie.

ŠTOKHOLM. Rasiejskije delehaty predłahajuć sazwać druhuju wialikuju konferenciju sajuznikoŭ u Piecìarburzi.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Za pamočnika haławy miesta wybran socyał-demakrat, bolšewik Łunačarskij.

LONDON. «Morning Post» apawiaščaje ab arešci Korniłowa. Harnizon Gatčyny ŭdaŭ, bytcym choče pierajści na staranu Korniłowa, a kali toj sa swaim štabam i niewialikaj świtaj pryjechaŭ u Gatčynu, dyk uradowaje wojsko akružyło jaho i ŭziało ŭ pałon.

Rada rab. i sałd. pasłała u armiju Korniłowa swaich delehatoŭ, katoryje namowili sałdatoŭ padčynicca tymčasowamu uradu.

CIURYCH. Suchomlinow u swajej zaščytnaj mowie zajawiŭ, što nawat Napoleon, Frydrych i Piotr Wialikij na jaho miejscy ničoha nie mahli-by zrabić.

Sud prysiažnych składajecca s čynoŭnikoŭ, sielan i wučycieloŭ.

ŠTOKHOLM. Kierenskij razwiołsia sa swajej žonkaj i ažaniŭsia s paniennkaj Timmow, katoraja prynaležyć da piecìarburskaho Aleksandrynskaho teatru.

U toj že dzień minister pracy, Skobielew, ažaniŭsia sa znamienitaj śpiewačkaj Dawydowaj.

Z usiaho świetu.

LONDON. U Amerykanskich finansowych kruhach pierakonany, što mirnyje pierehawory 'pačnucca ješče ŭ kancy hetaho h du.

LONDON. «Manchester Guardian» piše:

«Llojd Džordž pierakonan, što mir znachodzicca ŭ widočnym užo addaleńni».

RYM. Paŭoficyoznaja hazeta «Tribuna» piše, što pasła wajennaho razwału ŭ Rasiei u ŭsich sajuźnikoŭ raście žadańnie mira.

LONDON. Z «rabotnickaj partyi» danosiać, što na anhlickim froncí utwarylisia socyalistyčnyje mirnyje kamitety, katoryje wiaduć propahandu za mir biez anneksij.

U anhlickich kalonijach, asabliwa u Aŭstralii, wyjaŭlajecca značnaje niezdawolstwo wajnoj i wyzwanaj jeju daražyniej.

PARYŽ. (Hawas). U swajej deklaracii ŭ parlamenci nowaje ministerstwo, miž inšym, zajawiło:

„Našy mety: adabrać nazad Elzas-Lotaryhniju; uziać płatu za ŭčynienyje worahami škody i zniščeńnie; dajšci mira — ale mira źnia siły i gwałtu, a sprawiadliwaho, katory nie dašć uciskać niwodnaho narodu — ŭsio rońna, silnaho ci słaboha. Pakul hetaho nia budzie, Francija budzie baroca dalej. Praŭda, rasiejski front prynios nam ciažkoje rasčarowańnie, ale nowaja respublika budzie mieć siłu, kab wiarnuć armii moc i dyscyplinu. Pieršyje amerykanskije wojski padhataŭlajucca da bitwy ŭ dalinach — za nami“.

I. Mityčnyje i abradawyje pieśni:

(Hladzi u № 66—75 «Homana»).

9) Žniŭnyje.

A daj, Bože, pahodańku,
A na našu rabotańku!
A daj, Bože, abłačynku
Na časok adpačynku!

I.

Čyjo žyto dobro-charoše?
Andrejewo žyto dobro-charoše!
Daj-že, Bože, lepiej taho:
Piwa waryć — synoŭ žanić,
Harełku hnać — dačok wydawać.

III.

Dobranač, kruhłaja niŭka,
A šyrokaja pastatka!
Dobry wiečar, ciopłaja chatka
Dy ličhaja świakroŭka!
Lichaja świakroŭka nie pytajecca,
Ci nie balić twaja sieradzinka,
Ci nia łomiać kości?

A pytajecca, ci mnoha nažała
Ci mnoha kop nastaŭlała?

IV.

Chadziŭ Sparyš pa polu z wialikaju siamjoju.
Nichto Sparyša nie ŭwaznaŭ i da chaty nie pazwaŭ.
Łukaš Sparyša ŭwaznaŭ i da chaty pazwaŭ:
«Prošu Sparyša da chaty, a my-ž wami i rady.
A siadź, Sparyš, na kucie, a pij, a ješ što chacia:
Ci piwo pianisto, ci sałodki miod!»
Pijcie piwo do'dna kab było žyto rodna:
Što horačka, to kopačka, što łažoček, to s tažoček!
Wo za hetym žywi zdaroŭ, miej chleba, sto karoŭ,
A pažywieš bolej, budzieš mieć sto koniej.

10) Dažynkowyje.

I.

Zialon naš bor, zialon nad usimi barami,
Chwalon naš pan, chwalon nad usimi panami:
Zniaŭ šapačku, staŭ na ganačku,
Kab źniejek witaci, winom častawaci.

II.

U nas siahońnia wajna była:
My pole zwajewali,
Žyto dažynali!
Zmiali pole miaciołkaj,
Pryjšli damoŭ z wiasiołkaj!
Zasciłajcie stały, ławy, —
Jedzie hość niebywały:
Adčyniajcie ščytowy waroty,
Iduć žniei z raboty.
Sudzi, Bože, naleta žaci
Žyta jadranoje, hustoje.

III.

Išoŭ rajok darohaju,
Darohaju šyrokaju.
«Chadzi, rajok, na moj dwarok:
Maje łaŭki šyrokije,
Maje stały cisowyje,
Maje abrusy białowyje,
Maje chlaby miadowyje!

IV.

Zaharysia, wiačernijaja zorka,
Pierad rannaj rasoj,
Prybiarysia, naša haspadyńka,
Pierad nami źniejami:
Nadziewaj ty kuny, saboli
I białyje harnastai!
— «Nia hrejuć mianie kuny, saboli,
Ni biełyje harnastai,
Tolki hreje baćkawo padworje
Dy majo zdaroŭje».

U pačatku zasiedańnia pryjšła telehrama z Rasiei ad Tereščenki, katory wyskazywaje wolu rasiejskaho narodu barocca da pabiedy.

STOKHOLM. (W.T.B). Orhanizacyjny kamitet Štokholmskaj konferencii publikuje zajawu, ŭ katoraj miž inšym skazano:

«Dumka sazwać u Stokholmie internacyonalnuju mirnuju konferenciju tolki adłožena, pakul nia budzie razwiazano pytańnie ab pašpartach. Rasiejskaja delehacija u swajej padarožy pierekanalasia, što u Anhlii, Francii i Italii rabotniki stajać za štokholmskuju konferenciju i što ruch da sprawiadliwaho i trywałaho mira raście wa ŭsich kruhach. Hrubaja admowa wydać pašparty nie zapužała proletaryatu, świadomaho swajej siły. Z hetaj pryčyny my pryzywajem rabotnikoŭ usich staron adbić napaść na samuju darahuju wolu—wolu abmieniacca dumkami. Štokholmskaja konferencija nierazryŭna zwiazana z rasiejskaj rewolucijej i pačnie nowuju eru u zmahańni proletaryatu s kapitalizmam. Rabotniki dabiwajucca, kab heta wajna była apošniaj, kab dzieržawy demokratyzawalisia, kab nowyje konflikty na ekonomičnym hrunci stalisia niemahčymymi; jany choćuć stwaryć nowuju Europu — Europu demokratyzmu i praŭdziwaj woli».

BERN. U Turynie trywaje asadnaje pałažeńnie. Piachota admowiłasia strelać u narod. Tady ŭłaści pastawili kulemioty. Zabity 10 rabotnikoŭ, ranieny niekolki sot. Adbylisia čyślenyje arešty; areštowany ŭsie kiraŭniki rabotnickich sajuzoŭ.

Italjanskaja hranica začyniena dla ŭsielakich znosin. Počta i hazety nie dachodziać.

LUGANO. U toj čeŭwier bastawali ŭsie fabryki i zawody ŭ Turynie. 80.000 rabotnikoŭ zrabili demonstraciju na wulicach, kličučy: «Nichaj žywie mir!» «Dajcie nam chleba!» U piatnicu tam uznialisia nowyje razruchi.

LUGANO. Pawodłuh najnawiejšych wiestak, u Miłanie uznialasia rewolucija. Na wulicach — krywawyje bitwy. Mnoha zabitych i ranienych.

Saldatam zabaranieno čytać hazetu italjanskich socyał-demokratoŭ «Avanti».

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

18.IX. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Miž lesam Hutholct i Lis, u Flandryi, anhličanie wiali nowyje nastupleńnia, katoryje byli ŭsiudy adkinuty. Ažyŭlenaja bajewaja čynnaść miž kanałam Labasse i Lens i miž Sommaj i Uazaj.

Front niamieckaho Naślednika: Naabapoł darohi Laon-Suasson i na prawym bierazi Maasu — ažyŭlenaja artyleryjskaja čynnaść.

Front Albrechta Wiurtemberskaho: Na zachodzi ad Apremon uziaty francuskije pałonnyje.

Uschodni teatr:

U žawaroci kala Łucka, na nižnim ciačeńni Zbruča i ŭ Karpatach worahi byli bolš čynny, čym zwyčajna.

Front Makienzena: Na zachodzi ad Sereta, pry Warnicie i Muncelui, ruminy wiali niekolki atak, katoryje byli adbity. U ŭści Rymnika ŭziaty pałonnyje.

19.IX. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Miž lesam Hutholct i Lis praz uwieś dzień krapčeŭ ahoń artylerji. U wiečary i słahońnia ranicaj worahi dawiali swoj ahoń da barabannaho. Piešych bitw nie było.

Front niamieckaho Naślednika: Na paŭnočnym uschodzi ad Suasson, na kanali En-Marn i na zachodzi ad daliny Siuip—wostraja artyleryjskaja bitwa. Na uschodnim bierazi Maasu paśla silnaj padhatoŭki ahniom worahi atakawali na fronci 3 kil. šyrokim na zachodzi ad darohi Bomon—Wašerowil. Ahniom i štykami worahi adkinuty. U worahoŭ iznoŭ byli wialikije straty, i jany ničoha nie dajšli.

My zbili 16 samalotaŭ.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Pad Dźwinskam i ŭ žawaroci pad Łuckam krapčeŭ ahoń rasiejcoŭ.

Front erc-hercoga Jozefa: Silnyje rumynskije ataki proci našych hornych pazycij na poŭdni ad daliny Ojtosa. Ahniom i kontratakaj šturmy adbity. My ŭziali mnoha pałonnych.

Front Makienzena: Pry Warnicie i Muncelui adbity rumynskije ataki.

Makiedonski front: Pad Manastyram i ŭ jary miž waziorami Presba i Orchida — wostraja artyleryjskaja bitwa.

Austryjackije apawieščeńnia.

WIENA. 17.IX. Italjanski teatr: Ažyŭlenyje artyleryjskije bitwy. Na poŭdni ad Padleśsia worahi trojčy daremna atakawali. Na paŭnočna-zachodnim skłoni Monte S Gabriele ŭziaty pałonnyje i kulemioty.

WIEŃA. 19.IX. Italjanski teatr: Na fronci feldmaršałka Hetcendorffa kontratakaj uziat nazad utračeny adrezak frontu pry Kacano. Uziaty ŭ pałon 6 aficeroŭ i 300 sałdatoŭ.

Kala wajny.

BERLIN. Niamiecki znamianity latun, paručyk Wolff, pahib u bitwie na pawietry 15 wieraśnia.

BERLIN. (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki ŭ paŭnočnych wodach iznoŭ zatapili 17,000 tonn.

BERLIN. (W.T.B). U pojasie błokady nawakoł Anhlii iznoŭ zatopleno 19.000 tonn.

ABWIESTKI.

Maryja Možejko, wučycielka uradowaj žanockaj himnazii, šukaje jakoj-koleč'y raboty. — Majowaja 24.

Spisak biełaruskich knižek.

Wiedajučy canu knihi, najlepiej prysłać hrošy napierad hetak tanniej kaštuje pierasyłka.

Knižki aznačenyje *bis* — wyjšli łacinskimi i „ruskimi“ literami.

Nawukowyje dastupnyje dla usich.

Cena rub. kp.

bis Jan Barszczeŭski, pierszy biełaruski piśmiennik. Biograficzny narys R. Zemkewicza . . . . . . — 20
Praktycznyje rady ab harodnictwie . . . . . . — 7
Гутэркі аб небі і зямлі з рысункамі . . . . . . — 15
bis Cukier, W. Trojcy . . . . . . — 3
bis Hutarki ab haspadarcy . . . . . . — 3
bis Jak ratawać uzdutuju žywiołu . . . . . . — 3
bis Jak baranicca ad chalery . . . . . . — 1
bis Jak rabić dobryje ramowyje wulli . . . . . . — 5
bis Ziamielnaja sprawa u Nowaj Zelandii . . . . . . — 3
bis Karotkaja historyja Biełarusi — Własta . . . . . . — 60
Bł. Andrej Babola mučynik . . . . . . — 5
Pčalina—žywiołka małaja a karyści daje mnoha . . . . . . — 30
Як багацеюц чэскіе селяне . . . . . . — 10
Як выбіpeцдэпутетоў у Гас. Думу . . . . . . — 3
Na darczi da nowaho žyćcia. A. Nowiny . . . . . . — 20
Alkahol . . . . . . — 3
Rady dla matak . . . . . . — 3
Św. Jazafat Kuncewič . . . . . . — 3
Našto biełarusam hazety . . . . . . — 2
Kolki słoŭ ab dziawoczaj opratcy na Biełarusi . . . . . . — 10

Biełaruskije teatralnyje twory.

Хам. Абраз у 4-х дзеях, Э. Ожешко . . . . . . — 75
Сватаньне. Жарцік у 1-й дзеі, А. Чэхова . . . . . . — 20
Мядзведзь. Жарцік у 1-й дзеі, А. Чэхова . . . . . . — 30
Міхалка. Камэдыя у 1 дзеі . . . . . . — 30
Па рэвізіі. Абраз у 1 дзеі Кропіўніцкаго . . . . . . — 35
Пашыліся ў дурні. Жарт Кропіўніцкаго у 3 дзеях . . . . — 65
Як яны жаніліся. Жарт у 1 дзеі Валодськаго . . . . . . — 30
„Паўлінка“, камэдыя у 2 дзеях Я. Купалы . . . . . . — 70
Snatworny Mak. Scena dla dziciaczych teatroŭ . . . . . . — 15
Betlejka . . . . . . — 5

Biełaruskije muzykalnyje twory.

Беларускі песенік з нотамі . . . . . . — 15
Biełaruskije pieśni z notami. I čaść. Sabraŭ A. Hryniewič . . . . — 30
Biełaruskije pieśni z notami. II čaść. Sabraŭ A. Hryniewič i A. Zlaziula . . . . . . — 25
Беларускіе песьні разложэные на 4 галасы; адна песьня у 4 галасох 10 к. кожны голас . . . . . . — 3
Чамуж мне ня пець. Ой ляцелі гусі. Дый кудыж ты. Ой пайду я лугам. Ды ўжо сонейка.
bis A chto tam idzie? J. Kupały, muz. Rohoŭskaho . . . . . . — 10

Wilnia, Zawalnaja 7. Biełaruskaja Kniharnia.
Wilnia, Wallstrasse 7, Weisruthenische Buchhandlung, W. Łastoŭski.

Siomaja wajennaja pazyka

5% niamieckaja dzieržaunaja pazyka.

4½% zapisi niamieckaho Dzieržaunaho Skarbu losawanyje pa 110% da 120%

Dla apłaty zroblenych wajnoj wydatkoŭ wydajucca iznoŭ 5% Dzieržaŭnyje ablihacii i 4½% zapisi Impierskaho Skarbu dla publičnaj padpiski. Urad može wypłacić ablihacii najraniej 1-ho kastryčnika 1924 hodu i dziela hetaho nia može panizić raniej na ich pracenty. Kali urad schoče paśla hetaho terminu panizić pracenty, to jon pawinien papiaredzić ab hetym i zaprapanawać ŭłaśnikam ablihacij wypłatu pa nominalnaj canie. Heta samaje maje moc i na raniejšyje pazyki. Ułaśniki ablihacij i skarbowych zapisiej mohuć rasparadžacca imi, jak kožnaj inšaj cennaj papieraj (pradawać, zakładać i t. d.).

Predpisańnia ab ablihacijach prawamocny i dla zapisoŭ u daŭhawuju knihu.

Warunki.

1. Miejscy dla padpiski,

Miejscam dla podpiski jaŭlajecca Rechsbank. Padpiska prynimajecca

ad sierady, 19 wieraśnia, da čećwiera,

18 kastryčnika 1917 hodu, da 1 hadz. pa pałudni

u kantory hłaŭnaho Dzieržaŭnaho Banku dla cennych papieroŭ u Berlinie (rachunak dla pačtowych čekoŭ Berlin № 99) i pa ŭsich adziełach Dieržaŭnaho banku, jakije majuć kassy. Padpiski mohuć być zrobleny także praz pasrednictwo Königliche Seehandlung (Pruski Dzieržaŭny Bank), Preussische Genossenschftskasse u Berlinie, Konigliche Hauptbank u Niurenberhu i jaho addziełach, a także wa ŭsich bankach, u bankiroŭ i ich addziełach, wa ŭsich publičnych aščadnickich kassach i ich suwiazlach, u kožnym strachujučym žyćcio tawarystwie, u kožnym pazyčkowym tawarystwie, u kožnym pačtamcie; ab padpiskach na počtach hladzi cyfru 7. Padpisnyje listy možna dastać wa ŭsich nazwanych wyšej miejscach, ale padpisywacca možna tak sama piśmienna, nie užywajučy padpisnych listoŭ.

2. Razdzieł. Rost pracentou.

Daŭhawyje ablihacii wydajucca pa 20,000, 10,000 5,000, 2,000 1,000, 500, 200 i 100 marak s pracentnymi kuponami jakije apłačywajecca 1 krasawika i 1 kastryčnika kožnaho hodu. Rost pracentoŭ pačynajecca ad 1 krasawika 1918 hodu. Pieršy kupon apłačywajecca 1 kastryčnika 1918 hodu.

Skarbowyje zapisi razdzielajucca na hrupy i majuć cennaść u 20,000 10,000 5000, 2000, i 1000 marak, s kuponami, katoryje apłačywajucca 2 studnia s 1 lipnia kožnaho hodu. Pracenty naličajucca ad 1 studnia 1918 hodu. Pieršy kupon apłačywajecca 1 lipnia 1918 hodu. Da jakoj hrupy naležyć kožnaja skarbowaja zapiś, heta widać z jaje tekstu.

3. Wypłata skarbowych zapisou.

Skarbowyje zapisi losujucca pa hruppach, u studni i lipni kožnaho hodu, pieršy raz u lipni 1918 hodu i apłačywajucca čarodnaho 2 studnia abo 1 lipnia pa 110 marak za kožnyje 100 marak nominalnaj cany. Losawańnie adbywajecca pawodłuh adnaho planu i ŭ adnym časi z losawańniem šostaj pazyki. Adnak, tyje hrupy nowych skarbowych zapisoŭ, katoryje pa wodłuh planu padlehajuć losawańniu u studniu 1918 h., buduć losawacca tolki ŭ lipni 1918 h.

Nie losawanyje skarbowyje ablihacii urad da 1 lipnia 1927 hodu nia može wykupić; pačynajučy ad hetaho terminu, urad maje prawo ich wykupić, abo sa žhody ŭłaśnikoŭ zamianić 4½% daŭhawyje ablihacii na 4%, za katoryje pry losawańni urad budzie płacić pa 115 marak za kožnyje 100 marak nominalnaj cany. Nie raniej, jaku 10 hadoŭ, urad iznoŭ maje prawo wykupić reštu skarbowych zapisoŭ, abo dać ŭłaśnikam ich 3½% daŭhawyje zapisi, za jakije pry losawańni urad budzie płacić pa 120 marak za kožnyje 100 marak nominalnych. Wypłata pad inšymi warunkami nie dapuskajecca. Ab wypłacie urad pawinien apawieścić nie pazniej 6-ci miesiacoŭ da terminu, i wypłata pawinna adbycca zaraz.

Dziela apłaty % pa Skarbowych zapisach i apłaty losawanych zapisoŭ užywajucca što hod 5% nominalnaj pieršapačatkowaj summy. Zbieražonyje pracenty ad losawanych skarbowych zapisoŭ iduć także na apłatu ich.

Pieršaho lipnia 1967 hodu nie wylosawanyje skarbowyje zapisy wykuplajucca pa canie, jakaja adpawiedaje losawanym skarbowym zapisam (110%, 115% abo 120%).

4. Padpisnaja cena.

Padpisnaja cena dla 5% Impierskaj pazyki, kali ablihacii wydajucca na ruki . . . 98 — M.

Za 5% Impierskuju pazyku, kali ablihacii wydajucca nie raniej 15 kastryč. 1918 hodu, a pazyka zapisywajecca u dzieržaŭnuju daŭhawuju knihu . 97.80 M.

Za 4½% zapisy Dzieržaŭnaho Skarbu . 98.— M. za kožnyje 100 marak nominalnych z daličeńniem i adpawiednych pracentnych hrošy..

5. Razdzialeńnie pazyki.

Paśla akončeńnia sroku padpiski, adbywajecca možliwa skora pawiedamleńnie padpisčyka ab adwodzie jamu žadanaj summy pazyki. Zapłočenyje užo hrošy u kožnym razie zaličajucca na pazyku i nazad nie wiertajucca. Naahuł-že miejsco, dzie padpisalisia na pazyku, naznačaje summu pazyki. Asobnyje žadańnia a wieličynie kožnaj cennaj papiery, treba zajawić pry padpiscy. Kali hetkich žadańnioŭ nie zajaŭlajecca, to wieličyniu koždaj cennaj papiery ustanaŭlaje miejsco padpiski pawodle swajho pahladu. Pazniejšyje žadańnia ab wieličyni cennych papieroŭ nia buduć brany pad uwahu.*)

Da usich pazyčkowych skarbowych zapisou, a także da ablihacij Impierskaj pazyki, wartaścin u 1,000 marak i bolej, Dyrekcija Impierskaho Banku **na žadańnie wydaje czasowyje świedoctwy** ab zamienie jakich akančacielnymi ablihacijami budzie u swoj čas publična abawieščeno. Zamiest ablihacij nižej 1,000 marak časowych świedoctw nie wydajecca, ablihacii buduć paśpieszna pryhatawany i peunie wydany u wieraśni hetaho hodu.

Kali padpiščyki na ablihacii 50% impierkaj pazyki nižej, čym na 1,000 m., zachočuć załažyć swaje apłočenyje, ale ješče nia wybranyje drobnyje ablihacii, dyk jany mohuć trebawać wydačy specyalnych tymčasowych świedoctw. dziela zakładu u pažyčkowaj kassie (Darlehenskasse). Trebawańnia pawinny padawacca tam, dzie była zroblena padpiska. Hetyje tymčasowyje świedoctwy nie wydajucca padpisčykam i miejscam padpiski, a pieredajucca impierskim bankam prosta u pažyčkowuju kassu.

6. Apłaty.

Padpiščyki mohuć apłacić padpisanyje summy poŭnaściu, pačynajučy ad 29 wieraśnia hetaho hodu; rost pracentoŭ za summy, apłočenyje užo pierad hetym dniom, pačynajecca także tolki ad 29 wieraśnia.

Padpiščyki pawinny apłacić:

30%	padpisanaj	summy	najpažniej	27 kastryčnika	h. h.
20%	„	„	„	24 listopada	„
25%	„	„	„	9 studnia	„
25%	„	„	„	6 lutaho	„

Pieradčasnyje apłaty pazwalajucca, ale tolki u kruhłych sotniach nominalnaj wartaści. Na małyje padpiski pazwalajucca apłaty pa čaściach także wa ŭsiaki čas, ale tolki u kruhłych sotniach nominalnaj wartaści. Raspłata može adbywacca tolki tady, kali summa dojdzie nia mieniej 100 marak. **Apłata pawinna być złožena u tym miejscy, dzie padpisana.**

Znachodziačyjesia u zwarocie biezpracentnyje świedoctwy Impierskaho Skarbu pryjmajucca na apłatu s 5% wylikam, pačynajučy ad dnia apłaty, ale nie raniej, jak 29 wieraśnia, da dnia ich terminu.

7. Padpiska na poččie.

Na poččie pryjmajecca padpiska tolki na 5% Dzieržaŭnuju pazyku, pry hetkaj padpiscy poŭnaja apłata može być zroblena užo 29 wieraśnia i pawinna być zroblena nie paźniej 27 kastryčnika. Za poŭnuju apłatu da 29 wieraśnia wydajucca pracenty za 181 dzień, za ŭsie inšyje apłaty — da 27 kastryčnika — pracenty wydajucca za 153 dni, nawat tady, kali apłata zroblena pierad 27 kastryčnika.

8. Zamiena.

Padpisčykam nowych 4½% skarbowych zapisoŭ pazwalajecca pieremianić także ablihacii i skarbowyje zapisi I, II, III, IV i V wajennych pazyk na nowyje 4½% skarbowyje zapisi, ale kožny padpisčyk može padać nia bolej, jak udwaja hetulki staroj pazyki (pa nominalnaj canie,—čym padpisaŭsia na nowyje skarbowyje zapisi. Žadańnia ab pieramieni treba zajaŭlać u časie padpisnoha terminu, u tym miejscy, dzie chto padpisywaŭsia na nowyje skarbowyje zapisi. Staryje ablihacii treba padać u hetym miejscy nie pažniej, jak 15 śniežnia 1917 hodu. Padawajučyje ablihacii na abmien dastajuć spačatku tymčasowyje świedoctwy dla nowych skarbowych zapisoŭ.

5% daŭhawyje ablihacii ŭsich papiarednich wajennych pazyk buduć pieramienieny biez dapłaty na nowyje skarbowyje zapisi. Padaŭcy 5% skarbowych ablihacij, pieršaj wajennaj pazyki, dastajuć 2 mar. Padaŭcy 5% skarbowych ablihacij druhoj wajennaj pazyki — 1,50 m. za 100 m. nominalnych. Padaŭcy 4½% skarbowych ablihacij 4-aj i 5-aj pajennaj pazyki pawinny dapłačywać 3 marki za kožnyje 100 marak nominalnaj cany.

Ablihacii, majučyje kupony na studzień i lipień, padajucca s kuponami, pačynajučy z 2 lipnia 1918 hodu, a ablihacii, majučyje kupony za krasawik i kastryčnik, padajucca s kuponami, pačynajučy ad 1 krasawika 1918 hodu. Zamiena prawamocna pačynajučy s pieršaho studnia 1918 hodu, tak što padajučy ablihacii s kuponam za apryl — kastryčnik atrymliwajuć nazad % sa staroj pazyki za čwierć hodu.

Kali chočuć zamianić swaje wymohi pa daŭhawoj knizie, to treba napierad wytrebawać z Upraŭleńnia Dieržaŭnaho doŭhu (Berlin S. W. 68, Oranienstrasse 92—94) daŭhawyje ablihacii. Na prašeńni pawinna być admietka ab abmienie, i prašeńnie pawinno być predjaŭleno ŭ Upraŭleńnie Dzierzaŭnaho doŭhu nie pažniej 24 kastryčnika hetaho hodu, tady buduć wydany daŭhawyje ablihacii biez kuponnych arkušoŭ. Za wydaču zbora nie biarecca. Zabarona wydawać ablihacii na ruki nia čynić niemažliwaj zamienu. Daŭhawyje zapisi padajucca nie pažniej 15 śniežnia 1917 hodu u miejscy padpiski, ab katorym hawaryłosia pad cyfraj 1-aj.

*) Ablihacii usich wajennych pazyk na žadańnie padpisčyka zachowywajucca i kirujucca sausim darma kantoraj Hłaunaho Dzieržaunaho Banka dla cennych papierou u Berlinie da 1 kastryčnika 1919 hodu, zhodna z jaho warunkami ab depozytach; hetki depozyt nie maje u siabie dla ułaśnika zabarony, rasparadžacca im; padpisczyk može swoj depozyt uziać wa usiaki čas nazad, nawat pierad kancom terminu pierachowywańnia. Wydadzienyje kantoraj dla cennych papierou świedoctwy ab depozycie prjymajucca u załoh pazyčkowymi kassami taksama, jak i cennyje papiery.

Berlin, u wieraśnia 1917 h.

Urad Dzieržaunaho Banku.
Havenstein. v. Grimm.

Drukuwana ŭ drukarni M. Kuchty. Wydawnictwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej